

31 Οκτωβρίου, 1995

[ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ ΧΑΤΖΗΓΡΗΓΟΡΙΟΥ,

Αιτητής,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ
ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ,
ΤΜΗΜΑ ΤΕΛΩΝΕΙΩΝ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 18/94)

Τελωνειακοί Δασμοί — Ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως Νόμος (Ν. 29(Ι)/93) — Άρθρο 11(4)(γ) — Προϋποθέσεις ατελούς εισαγωγής μηχανοκινήτου οχήματος Κυπρίου κατοίκου εξωτερικού — Νομολογιακά πορίσματα — Μόνιμη αλλά και συνεχής εγκατάσταση στο εξωτερικό — Δεν στοιχειοθετήθηκε — Η ανστηρότητα της από το νόμο τασσόμενης χρονικής περιόδου των δέκα ετών — Πεδίο επέμβασης του Δικαστηρίου — Επαρκής αιτιολογία και δέουσα έρευνα.

5

Ο αιτητής προσέβαλε την απόρριψη αιτήματος του για ατελή εισαγωγή αιτήματος υπό την ιδιότητα του ως κυπρίου μονίμως εγκατεστημένου στο εξωτερικό για την περίοδο των τελευταίων τουλάχιστον 10 ετών.

10

Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας την προσφυγή, αποφάσισε ότι:

15

1. Σύμφωνα με το Άρθρο 11(4)(γ) του περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως Νόμου (Ν. 29(Ι)/93) παρέχεται δικαίωμα ατελούς εισαγωγής μηχανοκινήτου οχήματος που έχει εσραχθεί υπό ή για λογαριασμό Κυπρίων οι οποίοι κατόπιν μονίμου εγκαταστάσεως στο εξωτερικό για συνεχή περίοδο των τελευταίων δέκα τουλάχιστον ετών προ της επανόδου τους για μόνιμη επανεγκατάσταση στην Κύπρο, νοουμένου ότι η εισαγωγή γίνεται

20

εντός ενός έτους από την άφιξή τους για επανεγκατάσταση.

Ο όρος “μόνιμος εγκατάσταση” ερμηνεύτηκε από το Δικαστήριο σε αριθμό υποθέσεων.

5

Η εγκατάσταση στο εξωτερικό πρέπει να είναι, σύμφωνα με το νόμο συνεχής, άγκαι περιοδικές επισκέψεις στην Κύπρο κατά τη διάρκεια της δεκαετίας δεν καταρρίπτουν τα στοιχεία της μονιμότητας και της συνέχειας. Η κάθε υπόθεση θα πρέπει να κρίνεται ανάλογα με τα ειδικά της περιστατικά.

10

Στην παρούσα υπόθεση ο Διευθυντής σωστά αποφάσισε ότι ο αιτητής δεν πληρούσε την προϋπόθεση της συνεχούς παραμονής στο εξωτερικό, αφού η διακοπή των δέκα περίπου μηνών που έγινε το 1983 δεν μπορεί να θεωρηθεί περιοδική σύντομη επίσκεψη, αλλά εγκατάσταση με πρόθεση κάποιας μονιμότητας.

15

Ο Νόμος συναρτά το δικαίωμα για απαλλαγή με συνεχή παραμονή στο εξωτερικό. Επομένως όπου η συνέχεια στην παραμονή ελλείπει, όπως στην παρούσα περίπτωση όπου ο αιτητής διέκοψε την παραμονή του στο εξωτερικό και επέστρεψε στην Κύπρο έστω και για δοκιμαστική περίοδο δέκα μηνών, απουσιάζει μια από τις βασικές προϋποθέσεις για την παραχώρηση της απαλλαγής. Μπορεί ο χρόνος που υπολείπεται ο αιτητής να είναι μικρός, αλλά όπως παρατηρήθηκε και στην υπόθεση *Αλέκος Χρυσοστόμου και Άλλος ν. Δημοκρατίας*, όταν τίθεται ζήτημα προσδιορισμού της παρόδου ορισμένης χρονικής περιόδου, δεν υπάρχει πεδίο άσκησης διακριτικής ευχέρειας από το διοικητικό όργανο.

20

25

30

2. Το Δικαστήριο δεν επεμβαίνει στην εκτίμηση των γεγονότων από τη διοίκηση, εκτός αν τα συμπεράσματα της είναι αποτέλεσμα πλάνης περί τα πράγματα ή δεν είναι εύλογα ή αν η διοίκηση υπερβαίνει τα όρια της διακριτικής της ευχέρειας. Ο υπολογισμός του χρόνου εμπίπτει στα πλαίσια της εκτίμησης των γεγονότων από τη διοίκηση.

35

40

3. Ο αιτητής ισχυρίζεται επίσης ότι η απόφαση του Διευθυντή στερείται αιτιολογίας. Το Δικαστήριο δε συμφωνεί. Η απόφαση του Διευθυντή είναι, κάτω από τις περιστάσεις, σαφώς αιτιολογημένη γιατί παρέχει πλήρη δυνατότητα δικαστικού ελέγχου.

4. Τι συνιστά επαρκή έρευνα είναι θέμα βαθμού και εξαρτάται από τα γεγονότα και περιστατικά της κάθε υπόθεσης. Η έκταση της έρευνας που το διοικητικό όργανο διεξάγει για τη λήψη απόφασης εξαρτάται

από τα γεγονότα της κάθε υπόθεσης. Από το φάκελο της υπόθεσης φαίνεται ότι ο Διευθυντής προέβη στη δέουσα έρευνα εν προκειμένω.

Η προσφυγή απορρίπτεται με έξοδα.

Αναφερόμενες υποθέσεις:

Φιουρήs v. Δημοκρατίας (1993) 4 Α.Α.Δ. 1760,

Michael v. Republic (1986) 3 C.L.R. 2067,

Καραβαλής v. Δημοκρατίας (1991) 4 Α.Α.Δ. 3732,

Matsas v. Republic (1985) 3 C.L.R. 54,

Constantinides v. Republic (1988) 3 C.L.R. 2375,

Δημοκρατία v. Λακαταμίτης (1989) 3 Α.Α.Δ. 987,

Μαλακουνίδης v. Δημοκρατίας (1990) 3 Α.Α.Δ. 3623,

Κυρίλλου v. Δημοκρατίας (1990) 3 Α.Α.Δ. 12,

Γιασουμή v. Διευθυντή Τμήματος Τελωνείων (1991) 4 Α.Α.Δ. 3220,

Χρυσοστόμου κ.ά. v. Δημοκρατίας (1992) 4 Α.Α.Δ. 2479,

Νικολαΐδης v. Δημοκρατίας (1993) 4 Α.Α.Δ. 206,

Διαμαντής v. Διευθυντή Τμήματος Τελωνείων κ.ά. (1993) 4 Α.Α.Δ. 950,

Matsas v. Republic (1988) 3 C.L.R. 1448,

Υπουργός Οικονομικών κ.ά. v. Χαλαλάμπους (1993) 3 Α.Α.Δ. 525,

Nicolaou v. Minister of Interior and Another (1974) 3 C.L.R. 189,

Κπαι v. Republic (1987) 3 C.L.R. 1534,

Δημοκρατία κ.ά. v. Γιαλλουρίδη κ.ά. (1990) 3 Α.Α.Δ. 4316.

Προσφυγή.

Προσφυγή εναντίον της απόφασης των καθ' ων η αίτηση με

την οποία απορρίφθηκε αίτηση του αιτητή για απαλλαγή από την καταβολή δασμών για μεταχειρισμένο όχημα ως Κύπριος μονίμως εγκατεστημένος στο εξωτερικό για 10 τουλάχιστον χρόνια που επανήλθε για εγκατάσταση.

5

A. Αθανασιάδου για Δ. Παυλίδη, για τον Αιτητή.

E. Θεοδότου για Στ. Θεοδούλου, Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους Καθ' ων η αίτηση.

10

Cur. adv. vult.

ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ, Δ.: Στις 23.6.1993 ο αιτητής υπέβαλε αίτηση για απαλλαγή από την καταβολή δασμών για μεταχειρισμένο όχημα δυνάμει του άρθρου 11(4)(γ) του περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως Νόμου 29(I)/93. Ισχυρίζεται ότι πληρούσε τις προϋποθέσεις του πιο πάνω άρθρου γιατί ήταν Κύπριος μονίμως εγκαταστημένος στο εξωτερικό για δέκα τουλάχιστον χρόνια, δηλαδή από το 1974 μέχρι τις 15.5.1993, που επανήλθε για επανεγκατάσταση.

15

20

Ο Διευθυντής του Τμήματος Τελωνείων με επιστολή του ημερ. 29.10.1993 έκρινε ότι δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις του νόμου και ειδικότερα ότι δεν μπορούσε να θεωρηθεί ως μονίμως εγκαταστημένος στο εξωτερικό για συνεχή περίοδο δέκα τουλάχιστον χρόνων και απέρριψε την αίτηση. Από τα στοιχεία του διοικητικού φακέλου που κατατέθηκε σαν τεκμήριο, φαίνεται ότι ο αιτητής εγκαταστάθηκε στο Ηνωμένο Βασίλειο από το 1974 και επέστρεψε για επανεγκατάσταση στις 15.5.1993, αλλά κατά την περίοδο μεταξύ 11.2.1983 και 12.12.1983 διέμενε στην Κύπρο. Στο σχετικό έντυπο που είναι υπογεγραμμένο από τον αιτητή φαίνεται σαν λόγος παραμονής του για το πιο πάνω διάστημα η "δοκιμαστική περίοδος". Η ίδια δικαιολογία δίδεται και για παραμονή στην Κύπρο από 5.2.1992 μέχρι 28.7.1992.

25

30

35

40

Με την παρούσα αίτηση ο αιτητής υποστηρίζει ότι η απόφαση των καθ' ων η αίτηση στηρίχτηκε σε πεπλανημένη βάση, στερείται της δέουσας αιτιολογίας, ελήφθη χωρίς τη δέουσα έρευνα και βασίστηκε σε λανθασμένο άρθρο του νόμου. Περαιτέρω γίνεται ισχυρισμός ότι η απόφαση ελήφθη μετά από εσφαλμένη άσκηση της διακριτικής εξουσίας και παραβιάζει τις αρχές της φυσικής δικαιοσύνης και τις αρχές της χρηστής διοίκησης. Στη γραπτή του αγόρευση επικαλείται το άρθρο 11(4) του περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως Νόμου του 1978, αρ. 18/78, όπως τροποποιήθηκε με το Νόμο αρ. 309/87.

Προφανώς ο αιτητής παραγνωρίζει ότι ο σχετικός νόμος άλλαξε επανειλημμένα και στη συγκεκριμένη περίπτωση, αφού η σχετική αίτηση υποβλήθηκε στις 23.6.1993, εφαρμοστέος νόμος είναι ο περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως Νόμος, αρ. 29(Ι)/93. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η διατύπωση του υπό εξέταση άρθρου 11(4) είναι η ίδια με τη διατύπωση του νόμου που ίσχυε και προηγουμένως, δηλαδή του νόμου αρ. 18/92. Θα πρέπει επίσης να πω ότι δεν έχω αντιληφθεί τι ο αιτητής εννοεί με τον ισχυρισμό ότι ο Διευθυντής εφάρμοσε λανθασμένο άρθρο του νόμου, γιατί ούτε η αίτηση, ούτε και η γραπτή αγόρευση διαφωτίζουν επί του σημείου αυτού. Εν πάση όμως περιπτώσει, θα εξετάσω κατ' αρχήν ποια νομοθετική διάταξη του νόμου 29(Ι)/93 τυγχάνει εφαρμογής. Για τις δασμολογικές απαλλαγές το άρθρο 11 του νόμου διακρίνει ανάμεσα σε δύο κατηγορίες δικαιούχων. Διακρίνει μεταξύ των Κυπρίων πολιτών που αμέσως προ της επανόδου τους στη Δημοκρατία εργάστηκαν στο εξωτερικό δώδεκα χρόνια μετά την 20.7.1974 για συνεχή περίοδο δέκα τουλάχιστον ετών (Άρθρο 11(4)(β)) και πολιτών της Δημοκρατίας οι οποίοι ύστερα από μόνιμη εγκατάσταση στο εξωτερικό για συνεχή περίοδο των τελευταίων δέκα τουλάχιστον ετών πριν από την επάνοδό τους για μόνιμη επανεγκατάσταση (Άρθρο 11(4)(γ)).

Ο αιτητής βάσισε την αίτησή του στο άρθρο 11(4)(γ) και όχι στο 11(4)(β) και κατά συνέπεια η διοίκηση διερεύνησε αν ο αιτητής πληρούσε τις προϋποθέσεις της μόνιμης εγκατάστασης χωρίς να είναι υποχρεωμένη να εξετάσει αν ο αιτητής ενδεχομένως είχε το δικαίωμα ατελούς εισαγωγής εμπορευμάτων με βάση το άρθρο 11(4)(β) του νόμου. Στην υπόθεση **Θεόδωρος Φιουρής ν. Δημοκρατίας** (1993) 4 Α.Α.Δ. 1760, ο Διευθυντής κατέληξε ότι ο αιτητής δεν εδικαιούτο σε ατελή εισαγωγή οχήματος, λόγω μη συμπλήρωσης δεκαετούς συνεχούς παραμονής στο εξωτερικό και τον συνεβούλευσε να υποβάλει αίτηση σαν Κύπριος που εργάστηκε στο εξωτερικό, συμβουλή όμως την οποία ο αιτητής δεν ακολούθησε, με αποτέλεσμα να καταχωρήσει εναντίον της απόφασης του Διευθυντή προσφυγή, η οποία τελικά απορρίφθηκε.

Σύμφωνα με το άρθρο 11(4)(γ) του νόμου 29(Ι)/93 παρέχεται δικαίωμα ατελούς εισαγωγής μηχανοκινήτου οχήματος που έχει εισαχθεί υπό ή για λογαριασμό Κυπρίων οι οποίοι κατόπιν μόνιμου εγκαταστάσεως στο εξωτερικό για συνεχή περίοδο των τελευταίων δέκα τουλάχιστον ετών προ της επανόδου τους για μόνιμη επανεγκατάσταση στην Κύπρο, νοουμένου ότι η εισαγωγή γίνεται εντός ενός έτους από την άφιξή τους για επανεγκατά-

σταση. Είναι φανερό ότι οι προϋποθέσεις που τίθενται για την ατελή εισαγωγή οχήματος είναι οι ακόλουθες:

- 5 (α) Το όχημα να εισαχθεί υπό ή για λογαριασμό Κυπρίου μόνιμω
 10 (β) η μόνιμη εγκατάσταση του αιτητή στο εξωτερικό να διαρκεί για συνεχή περίοδο των τελευταίων δέκα τουλάχιστον ετών προ της επανόδου των,
 15 (γ) να υπάρχει μόνιμη επανεγκατάσταση στην Κύπρο και
 (δ) η εισαγωγή του οχήματος να πραγματοποιηθεί εντός έτους από της άφιξης του αιτητή στην Κύπρο για επανεγκατάσταση.

20 Ο όρος "μόνιμος εγκατάσταση" ερμηνεύτηκε από το Δικαστήριο σε αριθμό υποθέσεων μεταξύ των οποίων η *Michael v. The Republic* (1986) 3 C.L.R. 2067, 2075 και *Ιωάννης Καραβαλής ν. Κυπριακής Δημοκρατίας* (1991) 4 Α.Α.Δ. 3732, ενώ σχετική αναφορά μπορεί να γίνει επίσης και στις υποθέσεις *Matsas v. The Republic* (1985) 3 C.L.R. 54, 61, *Constantinides v. The Republic* (1988) 3 C.L.R. 2375, *Δημοκρατία ν. Λακαταμίτης* (1989) 3 Α.Α.Δ. 987 και *Μαλακωνίδης ν. Δημοκρατίας* (1990) 3 Α.Α.Δ. 3623.
 25 Στην παρούσα όμως υπόθεση δεν αποτελεί επίδικο θέμα η μόνιμη εγκατάσταση, αλλά ίσως, και λέω ίσως γιατί ούτε το σημείο αυτό είναι ξεκάθαρο στην αίτηση ή την αγόρευση του αιτητή, μόνο το ερώτημα κατά πόσο η παραμονή του αιτητή στην Κύπρο για την περίοδο από 11.2.1983-12.12.1983, συνιστά διακοπή της προβλεπόμενης από το νόμο εγκατάστασης στο εξωτερικό για συνεχή περίοδο δέκα χρόνων.
 30

35 Η εγκατάσταση στο εξωτερικό πρέπει να είναι, σύμφωνα με το νόμο συνεχής, άγκαι περιοδικές επισκέψεις στην Κύπρο κατά τη διάρκεια της δεκαετίας δεν καταρρίπτουν τα στοιχεία της μονιμότητας και της συνέχειας. Η κάθε υπόθεση θα πρέπει να κρίνεται ανάλογα με τα ειδικά της περιστατικά (βλ. *Θεόδωρος Φιουρής ν. Δημοκρατίας*, ανωτέρω). Στην παρούσα υπόθεση ο Διευθυντής σωστά αποφάσισε ότι ο αιτητής δεν πληρούσε την προϋπόθεση
 40 της συνεχούς παραμονής στο εξωτερικό, αφού η διακοπή των δέκα περίπου μηνών που έγινε το 1983 δεν μπορεί να θεωρηθεί περιοδική σύντομη επίσκεψη, αλλά εγκατάσταση με πρόθεση κάποιας μονιμότητας. Σύμφωνα και με τη σχετική αναφορά που ο ίδιος ο αιτητής έκανε στην αίτησή του η διαμονή του τότε στην Κύπρο

ήταν για δοκιμαστική περίοδο, δήλωση που αποδίδει πρόθεση δοκιμαστικής μόνιμης εγκατάστασης και όχι σύντομης επίσκεψης. Συνεπώς θα πρέπει να θεωρηθεί ότι η εγκατάσταση του αιτητή στο εξωτερικό διακόπηκε στις 11.2.1983 και ξανάρχισε στις 13.12.1983, ημερομηνία από την οποία αρχίζει και πάλιν να υπολογίζεται ο χρόνος που θέτει ο νόμος. 5

Ο Νόμος συναρτά το δικαίωμα για απαλλαγή με συνεχή παραμονή στο εξωτερικό. (Βλ. *Κυρίλλου ν. Δημοκρατίας* (1990) 3 Α.Α.Δ. 12.) Επομένως όπου η συνέχεια στην παραμονή ελλείπει, όπως στην παρούσα περίπτωση όπου ο αιτητής διέκοψε την παραμονή του στο εξωτερικό και επέστρεψε στην Κύπρο έστω και για δοκιμαστική περίοδο δέκα μηνών, απουσιάζει μια από τις βασικές προϋποθέσεις για την παραχώρηση της απαλλαγής. (*Φωτούλλα Γιασουμή ν. Διευθυντή Τμήματος Τελωνείων* (1991) 4 Α.Α.Δ. 3220.) Μπορεί ο χρόνος που υπολείπεται ο αιτητής να είναι μικρός, αλλά όπως παρατηρήθηκε και στην υπόθεση *Αλέκος Χρυσοστόμου και Άλλος ν. Δημοκρατίας* (1992) 4 Α.Α.Δ. 2479, όταν τίθεται ζήτημα προσδιορισμού της παρόδου ορισμένης χρονικής περιόδου, δεν υπάρχει πεδίο άσκησης διακριτικής ευχέρειας από το διοικητικό όργανο. (Βλ. επίσης *Λουκάς Νικολαΐδης ν. Δημοκρατίας* (1993) 4 Α.Α.Δ. 206 και *Δήμος Διαμαντής ν. Διευθυντή Τμήματος Τελωνείων* (1993) 4 Α.Α.Δ. 950.) 10 15 20

Το Δικαστήριο δεν επεμβαίνει στην εκτίμηση των γεγονότων από τη διοίκηση, εκτός αν τα συμπεράσματά της είναι αποτέλεσμα πλάνης περί τα πράγματα ή δεν είναι εύλογα ή αν η διοίκηση υπερβαίνει τα όρια της διακριτικής της ευχέρειας. (Βλ. μεταξύ άλλων *Constantinides ν. The Republic*, ανωτέρω, και *Matsas ν. The Republic* (1988) 3 C.L.R. 1448, *Υπουργός Οικονομικών και Άλλος ν. Χαράλαμπου Χαραλάμπους* (1993) 3 Α.Α.Δ. 525). Ο υπολογισμός του χρόνου εμπίπτει στα πλαίσια της εκτίμησης των γεγονότων από τη διοίκηση, καθώς επίσης και το βάρος των αποδεικτικών στοιχείων που επιζητά ο νόμος για αποδεδειγμένη εργασία στο εξωτερικό (βλ. *Υπουργός Οικονομικών και Άλλος ν. Χαράλαμπου Χαραλάμπους* (1993) 3 Α.Α.Δ. 525). Με βάση τα πιο πάνω οι ισχυρισμοί του αιτητή ότι η απόφαση είναι προϊόν πλάνης ή εσφαλμένης άσκησης της διακριτικής εξουσίας του Διευθυντή ή ότι παραβιάστηκαν οι αρχές της χρηστής διοίκησης θα πρέπει να απορριφθούν. Πολύ περισσότερο η απόφαση δεν μπορεί να θεωρηθεί, όπως χαρακτηρίζεται στη γραπτή αγόρευση του συνηγόρου του αιτητή, ανήθικη. 25 30 35 40

Ο αιτητής ισχυρίζεται επίσης ότι η απόφαση του Διευθυντή στε-

ρείται αιτιολογίας. Δεν μπορώ να συμφωνήσω ούτε με τη θέση αυτή, αφού είναι φανερό από την επιστολή του ότι η αιτιολογία της απόρριψης του αιτήματος είναι η μη συμπλήρωση δεκαετούς μόνιμης και συνεχούς παραμονής στο εξωτερικό λόγω της δεκάμηνης διαμονής του αιτητή στην Κύπρο κατά το 1983. Η απόφαση του Διευθυντή είναι, κάτω από τις περιστάσεις, σαφώς αιτιολογημένη γιατί παρέχει πλήρη δυνατότητα δικαστικού ελέγχου.

10 Τέλος ο αιτητής ισχυρίστηκε ότι ο Διευθυντής δεν προέβη σε επαρκή έρευνα. Το τι συνιστά επαρκή έρευνα είναι θέμα βαθμού και εξαρτάται από τα γεγονότα και περιστατικά της κάθε υπόθεσης. (*Nicolaou v. The Minister of Interior and another* (1974) 3 C.L.R. 189, *Knai v. The Republic* (1987) 3 C.L.R. 1534, 1546). Η έκταση της έρευνας που το διοικητικό όργανο διεξάγει για τη λήψη απόφασης εξαρτάται από τα γεγονότα της κάθε υπόθεσης (*Δημοκρατία και Άλλοι ν. Γιαλλουρίδη και Άλλων* (1990) 3 Α.Α.Δ. 4316). Από το φάκελο της υπόθεσης φαίνεται ότι ο Διευθυντής προέβη στη δέουσα έρευνα και συνεπώς και ο ισχυρισμός αυτός θα πρέπει να απορριφθεί.

20
25 Εν όψει όλων όσων ανάφερα προηγουμένως βρίσκω ότι κανένας από τους λόγους που επικαλείται ο αιτητής δεν ευσταθεί και συνεπώς η υπόθεση στερείται ερείσματος. Η διοικητική απόφαση επικυρώνεται και η υπόθεση απορρίπτεται με έξοδα εναντίον του αιτητή.

Η προσφυγή απορρίπτεται με έξοδα.